

Tillaga til þingsályktunar

um greiðara aðgengi að meðferðarúrræðum á Sjúkrahúsinu Vogu.

Flm.: Sigurður Páll Jónsson, Anna Kolbrún Árnadóttir, Bergþór Ólason,
Birgir Þórarinsson, Gunnar Bragi Sveinsson, Karl Gauti Hjaltason,
Ólafur Ísleifsson, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson,
Þorsteinn Sæmundsson.

Alþingi ályktar að fela heilbrigðisráðherra að skipa starfshóp sem geri aðgerðaáætlun um að bæta aðgengi einstaklinga í fíknivanda að meðferðarúrræðum sem í boði eru á sjúkrahúsinu Vogu. Áætlunin verði gerð í nánú samstarfi við hagsmunaaðila. Starfshópurinn skili til-lögum til ráðherra eigi síðar en í febrúar 2021. Ráðherra kynni Alþingi niðurstöður starfs-hópsins á vorþingi 2021.

Greinargerð.

Þingsályktunartillaga þessi er mikilvægt skref í því að efla heilbrigðisþjónustu og stuðla að bættu samfélagi og lífskjörum fyrir þá sem þarfnast innlagnar á sjúkrahúsið Vog.

Með þingsályktunartillögunni er lagt fyrir heilbrigðisráðherra að skipa starfshóp sem kanni hvað þyrfti til og þá hversu mikið fjárframlag SÁÁ, rekstraraðili sjúkrahússins Vogs, meðferðarstöðvarinnar á Vík og göngudeildar SÁÁ, þyrfti ár hvert til þess að geta sinnt með fullnægjandi hætti meðferðarúrræðum á Vogu svo að hægt verði að stytta biðlista og auka aðgengi og þjónustu við einstaklinga í fíknivanda.

Sjúkrahúsið Vogur er sérhæfð stofnun sem hefur séð um afeitrun fíkla og meðferðir undanfarna áratugi með góðum árangri og er reynsla þeirra sem þar starfa yfirgripsmikil og hefur vakið athygli út fyrir landsteinana. Á Vogu er veitt sérhæfð meðferð við fíknisjúkdómi sem byggist á læknisfræðilegum greiningum, afeitrun með fagfólki, lyfjameðferð og einstak-lingshæfðri sálfélagslegri meðferð svo fátt eitt sé nefnt.

Árið 1997 var brugðist við vaxandi biðlista með áætlanagerð um hvernig mætti eyða bið-listum m.a. með því að byggja við sjúkrahúsið Vog. Áætlunin náði til ársins 2000 og það ár tókst að stytta biðlistana og þurrkuðust þeir út á tímabili út árið. Skortur var á rekstrarfé og starfsfólki fækkaði sem varð til þess að biðlistar lengdust aftur. Í svari frá ráðherra við fyrir-spurn fyrsta flutningsmanns um biðlista á Vogu (588. mál) kemur fram að í mars árið 2020 voru 530 einstaklingar á biðlista eftir innlögn á Vogu og hefur biðlistinn haldist nokkuð stöðugt í þeim fjölda frá árinu 2014. Biðtími er stuttur fyrir þá sem eru að leita sér meðferðar í fyrsta sinn og enginn fyrir unglina. Iðulega eru einstaklingar á biðlista sem eru ekki að fara í meðferð í fyrsta sinn. Að meðaltali dvelur sjúklingur í um 10 daga, en rúm er fyrir 50 sjúklinga auk 11 rúma á ungmennadeild og tekið er á móti sjúklingum alla daga vikunnar.

Í greinargerð um þjónustu SÁÁ sem gefin var út á þessu ári kemur fram að árið 2019 voru 2.317 innlagnir á Vog hjá 1.624 einstaklingum sem gerir u.þ.b. 1,4 innlögn á hvern einstak-ling og álykta má út frá því að það komi til ítrekðra innlagna hjá sumum einstaklingum. SÁÁ

fær ár hvert ríkisframlag til rekstursins og samkvæmt fyrrnefndri greinargerð var heildarkostnaður við rekstur Vogs árið 2019, 983 millj. kr. og ríkisframlag rúmar 796 millj. kr. Kostnaður á legudag var 45.575 kr. miðað við 21.582 legudaga á ári.

Ljóst er að sú staða sem upp er komin, að einstaklingar með neyslu- og fiknivanda þurfi að bíða í allt að þrjár vikur eftir innlögn á Vog, er hvorki til hagsbóta fyrir einstaklingana sjálfa né samfélagið í heild. Einstaklingar með neyslu- og fiknivanda hafa mikil áhrif á samfélagið og það er því ávinningur samfélagsins í heild að þeir sem vilja komast í meðferð verði veitt tækifæri til að innlagna þegar í stað ef þeir leita eftir því þar sem löng bið hefur oft reynst vera dýrkeypt. Það hefur margsinnis sýnt sig að greitt aðgengi að áfengis- og fiknimeðferð er besta leiðin fyrir einstaklinga í fiknivanda til að ná tökum á vandanum því fiknin fer ekki í manngreinarálit og heltekur heilu fjölskyldurnar. Nokkuð er um að einstaklingar þurfi fleiri en eina innlögn og langvarandi meðferð til að sigrast á fikninni en til að auka megi líkur á bata þarf að tryggja gott aðgengi að úrræðum. Oftast eru þeir sem þurfa að bíða lengi eftir meðferð einmitt þeir sem kallaðir eru endurkomukarlar eða -konur sem eiga að baki eina eða fleiri meðferðir. Einhverjir láta lífið á meðan þeir bíða eftir að komast í meðferð.

Afskipti lögregluþyrvalda vegna afbrota, nytjastuldar og eignaspjalla má að einhverju leyti rekja til fólks sem hefur á þeim tíma verið undir áhrifum áfengis eða vímuefna. Það má því segja að þjóðfélagið, löggæslan, heilbrigðiskerfið og félagsleg úrræði beri umtalsverðan kostnað af þeirri skaðsemi sem áfengi og vímuefni hafa á samfélagið. Kostnaður ríkisins er mun meiri við að hafa sjúkt fólk annaðhvort á stofnunum eða á vergangi en að hjálpa þeim sem eftir hjálpinni sækjast án tafar og stuðla þar með að fullri þátttöku þeirra í samfélaginu sem heilbrigðra einstaklinga.

Það er mat flutningsmanna að árangur af greiðu aðgengi að meðferðarúrræðum á Vog verði til þess að auðveldara verði að leysa vandann sem blasir við í þessum efnum því það ætlar sér enginn að verða áfengis- eða fikniefnasjúklingur.